

POSUDEK

oponenta na diplomovou práci

Jméno studenta: Jiřina Břicháčková

Téma práce: Obřízka a jiné rituální zásahy do ženského těla

Autorka Jiřina Břicháčková předkládá druhou verzi své práce, v níž se rozhodla zpracovat problematiku ženské obřízky a dalších rituálních zásahů do ženského těla.

Koncepce předložené práce zůstává i v této podobě v zásadě nezměněná. Autorka člení text do tří hlavních kapitol. V první z nich analyzuje úlohu rituálních zásahů do lidského těla, ve druhé je věnován prostor otázce ženské obřízky, popisu jejích anatomických variant a příslušné praxi. Autorka zde prezentuje také velmi podrobné informace o incidenci uvedených praktik, o jejich závažných zdravotních rizicích a intervenčních aktivitách ze strany OSN a WHO, usilujících o její vymýcení. Obsahem třetí kapitoly je výčet dalších rituálních zásahů do ženského těla: fenomén vosích pasů, tetování, piercing, „lotosový květ“, žirafí krky a některé další deformační praktiky. Stručně je zde uveden jejich základní rituální význam a výskyt.

Je zřejmé, že autorka práci v nové verzi v některých ohledech zkvalitnila, u některých nedostatků však k odstranění nedošlo. Autorka především doplnila text o nezbytný poznámkový aparát. Přestože se jedná o práci v zásadě kompilativní, obsahující povětšinou výčty příslušných praktik a jejich výskyt, na několika místech v ní lze nalézt i části výkladové, které by si ovšem zasloužily podstatně více prostoru. Autorka vychází z dostatečného množství české i zahraniční literatury, dále z internetových zdrojů. Zčásti se jedná o literaturu populárně naučnou, v jejím seznamu však najdeme vedle odborných religionistických a antropologických děl také studie medicínské, což svědčí o autorčině širokém, mezivědním přístupu při zpracování tématu.

V úvodu autorka vymezuje jako cíl práce nástin různých druhů zásahů do těla a snahu porovnat tyto zásahy i jejich příčiny. Ponecháme-li stranou autorčinu nepřilíhající formulaci, je nutno podotknout, že oponentka v textu nenalezla kapitolu, v níž by autorka slibovanou komparaci prezentovala. Oba hlavní oddíly – problematika ženské obřízky a výčet dalších praktik narušujících tělesný vzhled – působí bez chybějící konfrontační části i v této verzi textu heterogenně, bez vzájemné návaznosti. Původní návrh oponentky, aby se orientovala pouze na první část tématu, podrobila ji důkladnější analýze a doplnila ji o empirickou část, autorka neakceptovala z důvodu nemožnosti kontaktovat relevantní probandy pro výzkum. Místo navrhovaného uvádí v příloze práce spolu se svým komentářem z beletrie převzatý přepis kasuistiky ženy, jež byla v dětství podrobena obřízce. Nabízí se otázka, proč, rozhodla-li se autorka pro ponechání obou základních témat, nerealizovala alespoň výzkumnou sondu zaměřenou na analýzu rituálních a tradičních motivů příslušníků současné české generace, kteří se pro některé z uváděných praktik (např. pro tetování nebo piercing) rozhodli.

Vedle uvedených připomínek by oponentka chtěla vyzdvihnout autorčinu citlivost a snahu vyhnout se tendenčnosti při zpracování tématu i poměrně velké množství encyklopedických informací, jež autorka při zpracování tématu nashromáždila a které v práci uvádí. Zdařilá a velmi ilustrativní je také obrazová příloha, prezentovaná na konci práce.

Oponentka považuje vzhledem k uvedeným kladům i nedostatkům předloženou magisterskou práci za hraniční z hlediska přijatelnosti. Navrhuje hodnocení v rozmezí „neprospěla – dobře“, s výsledkem vyplývajícím z průběhu obhajoby.

Mgr. Pavlína Janošová, PhD.

A handwritten signature in blue ink, consisting of stylized, cursive letters that appear to read 'P. Janošová'.